

ОСНОВНА ШКОЛА "ПЕТАР ЛЕКОВИЋ" ПОЖЕГА

**ШКОЛСКИ ПРОГРАМ
ЗА ШЕСТИ РАЗРЕД
ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА**

ЗА ШКОЛСКУ 2010/2011. ГОДИНУ

ПОЖЕГА, јун 2010. године

osplekovic@gmail.com

СВРХА, ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

СВРХА

- ✓ Квалитетно образовање и васпитање, које омогућава стицање језичке, математичке, научне, уметничке, културне, здравствене еколошке, и информатичке писмености, неопходне за живот у савременом и сложеном друштву.
- ✓ Развијање знања, вештина, ставова и вредности које оспособљавају ученика да успешно задовољава сопствене потребе и интересе, развија сопствену личност и потенцијале, поштује друге особе и њихов идентитет, потребе и интересе уз активно и одговорно учење у економском, друштвеном и културном животу и доприноси демократском, економском и културном развоју друштва.

ЦИЉЕВИ

- Развој интелектуалних капацитета и знања деце и ученика нужних за разумевање природе, друштва, себе и света у коме живе, складу са њиховим развојним потребама, могућностима и интересовањима.
- Подстицање и развој физичких и здравствених способности деце и ученика.
- Оспособљавање за рад, даље образовање и самостално учење у складу са начелима сталног усавршавања и начелима доживотног учења.
- Оспособљавање за самостално и одговорно доношење одлука које се односе на сопствени развој и будући живот.
- Развијање свести о државној и националној припадности, неговање српске традиције и културе, као и традиције и културе националних мањина.
- Омогућавање укључивања у процесе европског и међународног повезивања.
- Развијање свести о значају заштите и очувања природе и животне средине.
- Усвајање, разумевање и развој основних социјалних и моралних вредности демократски уређеног, хуманог и толерантног друштва.
- Развијање код деце и ученика радозналости и отворености за културу традиционалних цркава и верских заједница, као и етничке верске традиције, јачање поверења међу децом и ученицима и спречавање понашања која нарушавају остваривање права различитост.
- Поштовања права деце, људских и грађанских права и основних слобода и развијање способности за живот у демократски уређеном друштву.
- Развијање и неговање другарства и пријатељства, усвајање вредности заједничког живота и подстицање индивидуалне одговорности

**ФОНД ЧАСОВА ПО НАСТАВНИМ ПРЕДМЕТИМА У ШЕСТОМ РАЗРЕДУ
ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА**

Ред. број	ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	ШЕСТИ РАЗРЕД	
		недељно	годишње
1.	Српски језик	4	144
2.	Енглески језик	2	72
3.	Ликовна култура	1	36
4.	Музичка култура	1	36
5.	Историја	2	72
6.	Географија	2	72
7.	Физика	2	72
8.	Математика	4	144
9.	Биологија	2	72
10.	Техничко и информатичко образовање	2	72
11.	Физичко васпитање	2	72
УКУПНО		24	864

ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

Број часова	Недељно	Годишње
Верска настава/ Грађанско васпитање	1	36
Немачки језик	2	72
Физичко васпитање- избрани спорт	1	36

ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

Број часова	Недељно	Годишње
Чувари природе	1	36
Свакодневни живот у прошлости	1	36
Цртање, сликање и вајање	1	36
Хор и оркестар	1	36

ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

Број часова	Недељно	Годишње
Допунска настава	1	36
Додатни рад	1	36
Час одељенског старешине	1	36
Друштвене, техничке, хуманитарне, спортске и културне активности	1-2	36-72
Екскурзија		2 дана

СРПСКИ ЈЕЗИК

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА: 4 часа недељно
УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ: 144 часова

Наставна тема	Трајање (час)	Садржаји	Начин и поступак	Врсте активности
Књижевност Лектира -Лирика -Епика -Драма	50	-Тумачење текста -Књижевно-теоријски појмови -Функционални појмови	-Тумачење ликова -Запажање, коментарисање и процењивање ситуација и поступака, речи и дела -Упућивање ученика на усмено и писано приказивање дела	-Различите врсте читања -Казивање напамет научених текстова -Коришћење мултимедијалних презентација
Језик	63	-Граматика -Правопис -Ортоеџија	-Језик као систем -Грађење речи -Систематска правописна вежбања -Усвајање знања о гласовним променама и алтернацијама -Придевске заменице -Атрибутска и предикатска употреба именице и придева -Правилна употреба консонаната у говору и писању	-Посматрање језичких појава у животним и језичким околностима -Коришћење мултимедијалних презентација -Ортоепске, лексичке, семантичке, синтаксичке и стилске вежбе
Језичка култура	31	-Основни облици усменог и писменог изражавања -Усмена и писмена вежбања -Лексичке и семантичке вежбе -Основни облици усменог и писменог изражавања -Усмена и писмена вежбања -Лексичке и семантичке вежбе	- Подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика -Заснивање тежишта наставе на битним својствима и стилским функцијама језичких појава -Повезивање наставе језика са доживљавањем уметничког текста -Систематска и осмишљена вежбања у говору и писању	-Препричавање -Причање са коришћењем елемената композиционе форме -Описивање спољашњег и унутрашњег простора -Портретисање особа из непосредне околине на основу анализе књижевних портрета и портрета личности из научно-популарне литературе

Циљ и задаци

Циљ наставе српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика на којем ће се усмено и писмено правилно изражавати, да упознају, доживе и оспособе се да тумаче одабрана књижевна дела, позоришна, филмска и друга уметничка остварења : српске и светске баштине.

Задаци наставе српског језика:

- развијање љубави према матерњем језику и потребе да се он негује и унапређује;
- описмењавање ученика на темељима ортоепских и ортографских стандарда српског књижевног језика;
- поступно и систематично упознавање граматике и правописа српског језика;
- упознавање језичких појава и појмова, овладавање нормативном граматиком и стилским могућностима српског језика;
- оспособљавање за успешно служење књижевним језиком различитим видовима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникацион ситуацијама (улога говорника, слушаоца, саговорника и читаоца);
- уочавање разлике између месног говора и књижевног језика;
- развијање осећања за аутентичне естетске вредности у књижевној уметности;
- развијање смисла и способности за правилно, течно, економично и уверљиво - усмено и писмено изражавање, богаћење речника, језичког и стилског израза;
- увежбавање и усавршавање гласног читања и читања у себи (доживљајног–изражајног, интерпретативног, истраживачког; читања с разумевањем и логичко читање) у складу са врстом текста (књижевним и осталим текстовима);
- оспособљавање за читање, доживљавање, разумевање, свестрано тумачење и вредновање књижевноуметничких дела разних жанрова;
- упознавање, читање и тумачење популарних и информативних текстова из илустрованих енциклопедија и часописа за децу;
- поступно и систематично оспособљавање ученика за логичко схватање и критичко процењивање прочитаног текста;
- развијање потребе за књигом, способности да се њоме ученици самостално служе као извором сазнања; навикавање на самостално коришћење библиотеке (одељењске, школске, месне);
- поступно овладавање начином вођења дневника о прочитаним књигама;
- поступно и систематично оспособљавање ученика за доживљавање и вредновање сценских остварења (позориште, филм);
- усвајање основних функционалних појмова и теоријских појмова из књижевности, позоришне и филмске уметности;

-уознавање, развијање, чување и поштовање властитог националног и културног идентитета на делима српске књижевности, позоришне и филмске уметности, као и других уметничких остварења;

- развијање поштовања према културној баштини и потребе да се она негује и унапређује;

- навикавање на редовно праћење и критичко процењивање часописа за децу и емисија за децу на радију и телевизији;

-подстицање ученика на самостално језичко, литерарно и сценско стваралаштво;

-подстицање, неговање и вредновање ученичких ваннаставних активности (литерарна, језичка, рецитаторска, драмска, новинарска секција и др.);

-васпитавање ученика за живот и рад у духу хуманизма, солидарности и других моралних вредности;

-развијање патриотизма и васпитавање у духу мира, културних односа и сарадње међу људима.

Оперативни задаци

- увођење ученика у грађење речи;
- упознавање са гласовним системом;
- упознавање гласовних алтернација, њихово уочавање у грађењу и промени речи;
- утврђивање знања о значењу и функцији придевских заманица;
- стицање основних знања о грађењу и значењима глаголских облика (футуре II, имперфекат, плусквамперфекат, императиве, потенцијал, три глаголски придев, глаголски прилози);
- проширивање знања о сложеној реченици;
- оспособљавање ученика за уочавање разлике између дугих акцената;
- оспособљавање за уочавање и тумачење узрочно-последичних веза у уметничком тексту, за исказивање властитих судова и закључака прилик анализе текста у разним говорним ситуацијама;
- развијање способности за уочавање и тумачење емоција, мотиве и песничких слика у лирском тексту;
- постепено упознавање структуре основних облика усменог и писменог изражавања – према захтевима програма;

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА: 2 часа недељно
УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ: 72 часа

Наставна тема	Циљеви и задаци	Комуникативне функције	Начин остваривања програма	Технике (активности)
<p>Кућа и породица</p> <p>Забава и интересовања</p> <p>Свет будућности</p> <p>Места и догађаји</p> <p>Знаменитости</p> <p>Филм</p> <p>Школа</p> <p>Занимљивости</p>	<p>Усвајање основних знања из страног језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима из других земаља, усвоји норме комуникације у складу са специфичностима енглеског језика</p> <p>Ученик треба да: -разуме и реагује на усмени текст у вези са ситуацијама, темама и комуникативним функцијама -чита са разумевањем писане и илустроване текстове увези са темама -у писаној форми се изражава у вези са предвиђеним темама и ситуацијама -остварује комуникацију са саговорником у вези са предвиђеним темама и ситуацијама -препознаје језичке структуре и правилно их</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1.Представљање себе идругих 2. Поздрављање 3.Именовање особа, објеката, делова тела, животиња, боја, бројева 4. Разумевање и давање једноставних упутстава и команди 5.Постављање и одговарање на питања 6. Молбе и изрази захвалности 7.Примање и давање позива за учешће у игри,групној активности... 8.Изражавање допадања и недопадања 9.Изражавање физичких потреба 10.Именовање активности (у вези са темама) 11.Именовање просторних односа и величина 12. Давање и тражење информација о себи и другима 13.Тражење и давање обавештења 14.Описивање лица и предмета 15.Изрицање забране и реаговање на забрану 16.Изражавање припадања и поседовања 17.Тражење и давање 	<p>Енглески језик се употребљава у осмишљеним контекстима у пријатној и опуштеној атмосфери</p> <p>Говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика</p> <p>Битно је значење језичке поруке и она мора бити схваћена</p> <p>Скреће се пажња на значај граматичке прецизности исказа</p> <p>Знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности</p> <p>Настава се заснива на социјалној интеракцији: -путем групног или индивидуалног решавања проблема -потрагом за информацијама -решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, - поступком и цињем -ученик се упућује у законитости усменог и писменог</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Слушање и реаговање на команде наставника или са траке 2.Рад у паровима, малим и великим групама 3. Мануелне активности 4.Вежбе слушања и коришћење звучног материјала према упутствима наставника 5. Игре примерене узрасту 6.Певање у групи 7. Класирање и упоређивање 8.Решавање текућих проблема у разреду, договори и мини пројекти 9. Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала 10. Разумевање писаног језика

	<p>употребљава у комуникативној ситуацији</p>	<p>обавештења о времену и часовнику 18.Скретање пажње 19.Тражење мишљења и изражавање слагања и неслагања 20.Исказивање извињењаи оправдања 21.Негодовање и исказивање протеста 22.Преношење трећој особи основног значења исказаног у оквиру ових комуникативних функција</p>	<p>изражавања и њиховог међусобног односа -сви граматички садржаји уводе се без детаљних граматичких објашњења</p>	
--	---	--	---	--

ЛИКОВНА КУЛТУРА

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА: 1 часа недељно
УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ: 36 часа

Садржај	Трајање (час)	Начин и поступак	Врсте активности
СЛОБОДНО РИТМИЧКО ИЗРАЖАВАЊЕ БОЈЕНИМ МРЉАМА, ЛИНИЈАМА, СВЕТЛИНАМА, ОБЛИЦИМА И ВОЛУМЕНИМА	4	Првом целином <i>Слободно ритмичко изражавање бојеним мрљама, линијама, светлинама, облицима и волуменима</i> наглашено је поимање правилности у ритмичком кретању елемената, али и могућност да се слободно, без геометријске строгости, тумачи ритам. У овој целини унет је недовољно заступљен појам <i>волумен</i> којим треба равноправно инсистирати на вежбању вајања.	<ul style="list-style-type: none"> - разговор са ученицима - коришћење дидактичких средстава (репродукције) - сликање (демонстрација практични рад ученика)
ВИЗУЕЛНО СПОРАЗУМЕВАЊЕ	3	Имајући у виду велики значај визуелних комуникација и потребе развијања критичке свести код деце, другом целином <i>Визуелно споразумевање</i> назначена је важност стварања и декодирања визуелне шифре. Треба предочавати деци да је визуелно споразумевање исход непосредног опажања свакодневног окружења и да има образовно-васпитни карактер	<p>разговор са ученицима</p> <ul style="list-style-type: none"> - коришћење мултимедијалних дидактичких средстава - сликање , цртање , колаж (практични рад ученика на пољу дизајна уз сугестије наставника)
ТЕКСТУРА	6	Задатак <i>текстуре</i> је да се постигне материјализација облика, њоме се истиче особеност материјала и она учествује као и други елементи у композицији дела. Као чести носилац композиције, <i>текстура</i> је утисак визуелне и тактилне перцепције.	<ul style="list-style-type: none"> - разговор са ученицима - посматрање - коришћење дидактичких средстава (фотографије и предмети карактеристичне текстуре) - сликање , цртање , монотипологија (демонстрација практични рад ученика)

Садржај	Трајање (час)	Начин и поступак	Врсте активности
СВЕТЛИНА	8	Читав свет појавних вредности условљен визуелном перцепцијом манифестује се дејством светлости. Осим што видимо предмете услед осветљености, светлина постоји као ликовни проблем.	<ul style="list-style-type: none"> - разговор са ученицима - посматрање - сликање , цртање (демонстрација практични рад ученика)
БОЈА	12	Свакако да је најсложенија целина <i>Боја</i> , коју треба тумачити у складу са узрастом деце. Подела на боје и небоје односно на хроматски скуп (основне и изведене боје) и ахроматски скуп, отвара могућност осталих подела. Сваку тематску јединицу треба систематски обрађивати методом разговора и вежбањем, а тумачењу комплементарних боја, као исходу разумевања овог ликовног елемента, треба посветити посебну пажњу. Имајући у виду образовни карактер садржаја, ову целину треба на сваком часу илустровати адекватним ликовно-уметничким делом да би ученици вежбањем одговарајућим средствима усвајали квалитетна знања повезана са практичним радом.	<ul style="list-style-type: none"> - разговор са ученицима - посматрање - коришћење дидактичких средстава (репродукције) - сликање (демонстрација практични рад ученика)
СВЕТ УОБРАЗИЈЕ У ДЕЛИМА ЛИКОВНЕ УМЕТНОСТИ	3	Целину <i>Свет уобразиље у ликовним делима</i> треба методом разговора тумачити уз неопходну илустрацију уметничких дела са фантастичним, религијским, митолошким ликовима. У том контексту, настава мора бити повезана са осталим предметима кроз трагање за заједничким мотивима, због чега треба инсистирати на повезаности са предметима како би се заједнички појмови јасније и спонтаније усвајали. Неопходно је успоставити корелацију са предметима: српски језик, музичка култура, историја. Препоручује се коришћење савремених технологија и трагање за савременим ликовно-техничким средствима.	<ul style="list-style-type: none"> - разговор са ученицима - коришћење дидактичких средстава (репродукције, литературе, анимирани филмови) - сликање , цртање (практични рад ученика уз сугестије наставника)

Циљ и задаци:

Циљ васпитно-образовног рада у настави ликовне културе јесте да подстиче и развија учениково стваралачко мишљење и деловање у скла са демократским опредељењем друштва и карактером овог наставног предмета.

Задаци:

- Развијање способности ученика за опажање квалитета свих ликовних елемената: линија, облика, боја;
- Стварање услова да ученици на часовима у процесу реализације садржаја користе различите технике и средства и да упознају њих визуелна и ликовна својстава;
- Развој способности ученика за визуелно памћење и повезивање опажених информација као основе за увођење у визуелно мишљење;
- Развијање осетљивости за ликовне и визуелне вредности, које се стичу у настави, а примењују у раду и животу;
- Развијање моторичких способности ученика и навике за лепо писање;
- Подстицање интересовања и стварање потребе код ученика за посећивањем музеја, изложби, као и за чување културних добара естетског изгледа средине у којој ученици живе и раде;
- Стварање услова да се упознавањем ликовних уметности боље разумеју природне законитости и друштвене појаве;
- Омогућавање разумевања и позитивног емоционалног става према вредностима израженим и у делима различитих подруч уметности;
- Развијање способности за препознавање основних својстава традиционалне, модерне и свремене уметности.

Оперативни задаци

Ученици треба да:

- Развијају ликовно-естетски сензибилитет (осетљивост) за спонтани ритам бојених мрља, линија, текстуру, светлину, боју и чул осетљивост за визуелно споразумевање и свет уобразиље у ликовним делима;
- Покажу интересе и способности за самостално откривање визуелних појава и законитости света облика: светло-тамно, облик-бо простор, композиција;
- Посматрају и естетски доживљавају дела ликовних уметности;
- Развијају љубав према ликовном наслеђу;
- Оспособљавају се за стваралачко преношење визуелно-ликовних искустава у природно-друштвено научна подручја и тако развијају интересовање за оплемењивање и заштиту природе и смисао за унапређење културе живљења;
- Развијају способности за креативно и апстрактно мишљење;
- Развијају способности сарадње И самопоуздања у тимском раду;
- Рачвијају индивидуално изражавање односа ликовних елемената на примерима националног И светског ликовног уметничког наслеђа.

Структура:

1. Садржаји програма;
2. Креативност;
3. Медијуми;

МУЗИЧКА КУЛТУРА

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА: 1 час недељно
 УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ: 36 часова

САДРЖАЈ	Трајање	НАЧИН И ПОСТУПАК	ВРСТЕ АКТИВНОСТИ
ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	24 часа	<p>Обрадити и певати народне, дечје, уметничке песме, каноне и песме наших и страних композитора.</p> <p>На дечјим ритмичким и мелодијским инструментима изводити песме одговарајуће тежине (обнављање целе ноте, половине, четвртине, осмине, шеснаестине у групи и одговарајућих пауза; обрада осминске триоле и синкопе).</p> <p>Понављање старих и обрада нових лествица Ф-дур, Д-дур, д-молл обнављање значење термина ступањ, степен и полустепен.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разговор - певање - свирање на ритмичким инструментима - групни рад - индивидуални
СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	8 часова	<p>Слушати вокалне, вокално – инструменталне и инструменталне композиције наших и страних композитора.</p> <p>Посебну пажњу обратити на соло песму и хорску песму уз основне информације о делу и композитору.</p> <p>Усмеравање пажње ученика на аналитичко слушање музике.</p> <p>Разликовање звучних боја музичких инструмената.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разговор - певање тема из уметничке музике - слушање музичких дела, стваралаца и извођача - коришћење мултимедиалних дидатичких средстава

СТВАРАЊЕ МУЗИКЕ	4 часа	Подстицање музичке креативности кроз импровизацију на доступним инструментима. Смишљање музичких питања и одговора, ритмичка допуњалка, мелодијска допуњалка са потписаним текстом, састављање мелодије од понуђених двотактних мотива. Импровизација мелодије на задати текст Импровизовање дијалога на инструментима Орфовог инструментарија. Стварање дечјих песама.	<ul style="list-style-type: none"> - разговор - коришћење дидактичких средстава (Орфовог инструментарија) - индивидуални - групни рад
------------------------	--------	---	--

ЦИЉ :

- развијање интересовања за музичку културу
- развијање музикалности и креативности
- неговање смисла за заједничко музицирање у свим облицима васпитно – образовног рада са ученицима
- упознавање музичке традиције и културе свога и других народа.

ЗАДАЦИ :

- неговање способности извођења музике (певање / свирање)
- стицање навике слушања музике, подстицање доживљаја и оспособљавање за разумевање музике
- подстицање креативности у свим музичким активностима (извођење, слушање, истраживање и стварање музике)
- упознавање основа музичке писмености и изражајних средстава музичке уметности
- припремање програма за културну и јавну делатност школе
- наставу треба увек повезивати са другим предметима, музичким животом друштвене средине
- упознавање занимања музичке струке

ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ :

Ученици треба да :

- певају по слуху и из нотног текста песме наших и других народа (народне, уметничке, дечје, староградске)
- упознају основне појмове из музичке писмености
- упознају музичка дела уз основне информације о делу и композитору
- развијају стваралачке способности

ИСТОРИЈА

Недељни број часова: 2

Укупан број часова: 72

Садржаји програма	Трајање	Циљеви и задаци	Начин и поступак	Врсте активности
<p>Увод</p> <ul style="list-style-type: none"> * Основне одлике средњег века * Основни историјски извори за историју средњег века 	3 часа	<ul style="list-style-type: none"> -Разумевање појма средњи век и основних одлика тог историјског -Разумевање основних одлика феудалног друштва периода 	<ul style="list-style-type: none"> -Упознавање са појмом средњи век -Поређење друштвеног уређења старог и средњег века -Упознавање са помоћним историјским дисциплинама које се користе у проучавању историје 	<ul style="list-style-type: none"> -Усмено излагање -Разговор -Објашњење -Тумачење -Уочавање -Коришћење мултимедијалних презентација
<p>Европа и средоземље у раном средњем веку</p> <ul style="list-style-type: none"> * Велика сеоба народа и Франачка држава * Хришћанска црква * Византија до XII века * Исламски свет у раном средњем веку * Настанак феудалног друштва 	15 часова	<ul style="list-style-type: none"> - Стицање знања о најзначајнијим државама средњовековне Европе - Стицање знања о најзначајнијим државама средњовековне Европе - Стицање знања о личностима које су обележиле средњи век у општој и националној историји - Разумевање улоге религије у друштву средњег века - Коришћење историјских карата за период средњег века - Подстицање ученика на коришћење историјских извора 	<ul style="list-style-type: none"> -Усвајање знања о сеоби народа и формирању првих држава у Европи -Упоредивање положаја роба и кмета - Карта као сликовит начин доживљавања простора -Упознавање са појавом и значајем иаслама -Питања као подстицај тражења одговора 	<ul style="list-style-type: none"> Усмено излагање -Групни рад -Рад у пару -Индивидуални рад -Радионица -Разговор као подстицај за самостално извођење закључака -Коришћење мултимедијалних презентација -Корелација са предметима: српски језик, ликовна култура...

<p>Срби и њихово окружење у раном средњем веку</p> <ul style="list-style-type: none"> * Словени и њихово насељавање Балканског полуострва * Јужни Словени према староседеоцима и суседима * Срби од VII до XI века * Покрштавање Срба и других Јужних Словена и њихова рана култура 	<p>10 часова</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Стицање знања о Српским средњовековним државама - Стицање знања о личностима које су обележиле средњи век у општој и националној историји - Упознавање културног наслеђа Срба у средњем веку - Коришћење историјских карата за период средњег века - Подстицање ученика на коришћење историјских извора - Развијање критичког односа према историјским изворима 	<ul style="list-style-type: none"> -Схватање порекла и обичаја Старих Словена -Разумевање положаја првих словенских земаља на Балкану -Критичка анализа различитих историјских извора за овај период -Коришћење историјских карата зараумевање наученог -Развијање језичке и говорне културе 	<ul style="list-style-type: none"> -Усмено излагање -Радионица као начин за креативни приказ историјских догађаја -Групни рад -Коришћење мултимедијалних презентација -Анализа првих старословенских писама -Корелација са натавним предметима српски језик, ликовна култура, географија...
<p>Европа у позном средњем веку</p> <ul style="list-style-type: none"> * Развој и структура феудалних држава * Крсташки ратови * Постанак и развој средњовековних градова * Свакодневни живот у средњем веку * Опште одлике средњовековне културе 	<p>11 часова</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Стицање знања о најзначајнијим државама средњовековне Европе -Стицање знања о личностима које су обележиле средњи век у општој и националној историји - Упознавање техничких и културних достигнућа средњовековне Европе - Подстицање ученика на коришћење историјских извора - Развијање критичког односа према историјским изворима 	<ul style="list-style-type: none"> -Усвајање знања о структури средњовековних држава -Развијање интересовања кроз анализу крсташких ратова и проучавање биографија личности које су учествовале у њима -Критичка анализа ритерског идеала -Поређење живота у средњем веку са савременим животом 	<ul style="list-style-type: none"> -Разговор и поређење усвојених садржаја са новим -Усмено излагање -Коришћење мултимедијалних презентација -Корелација: српски језик, географија, ликовна култура, музичко)

<p>Срби и њихово окружење у позном средњем веку</p> <ul style="list-style-type: none"> * Србија у XII и почетком XIII века * Успон Српске државе у XIII и почетком XIV века и Византија Палеолога * Српско царство * Друштво у држави Немањића * Крај српског царства * Постанак и развој средњовековне Босанске државе * Средњовековна култура код Срба 	<p>19 часова</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Стицање знања о Српским средњовековним државама - Стицање знања о личностима које су обележиле средњи век у општој и националној историји - Упознавање техничких и културних достигнућа средњовековне Европе - Упознавање културног наслеђа Срба у средњем веку - Коришћење историјских карата за период средњег века - Подстицање ученика на коришћење историјских извора - Развијање критичког односа према историјским изворима 	<ul style="list-style-type: none"> - Разумевање и поређење појма Србија у средњем веку и данас - Читање историјских текстова и критичка анализа прочитаног - Развијање интересовања за помоћне историјске науке на примерима хералдике, палеографије, метрономије... - Коришћење историјских карата као слоковите представе простора који се проучава - Употреба других садржаја (документарни, играни, видео и дигитални садржаји, приказивање музејских експоната...) 	<ul style="list-style-type: none"> - Усмено излагање - Разговор као подстицај за самостално закључивање - Групни рад - Индивидуални рад - Радионица као креативно виђење историје - Коришћење мултимедијалних садржаја - Анализа биографија српских владара из лозе Немањића - Корелација: српски, географија, ликовна култура
<p>Српске земље и њихово окружење у доба Османлијских освајања</p> <ul style="list-style-type: none"> * Турци Османлије и њихова освајања на Балкану * Моравска Србија и њена улога у борби против Османлија * Држава српских деспота и околне земље 	<p>14 часова</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Стицање знања о личностима које су обележиле средњи век у општој и националној историји - Коришћење историјских карата за период средњег века - Подстицање ученика на коришћење историјских извора - Развијање критичког односа према историјским изворима 	<ul style="list-style-type: none"> - Схватање узрочно-последичних веза између распада Српског царства и пада балканских земаља под турску власт - Коришћење мултимедијалних презентација - Читање и анализа изворних текстова - Подстицање ученика на доношење закључака о последицама пада Србије под турску власт 	<ul style="list-style-type: none"> - Усмено излагање - Разговор о наученом - Тумачење настанака Косовске легенде - Радионица о разлозима због којих се легенда разликује од стварног догађаја - Коришћење мултимедијалних презентација - Групни рад о томе како би историја изгледала да се Косовска битка завршила другачије

ГЕОГРАФИЈА

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА – 2 часа недељно
УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ –72 часова

Трајање (час)	Садржај	Начин и поступак остваривања	Врсте активности
1	Увод -увод у програмске садржаје	Упознавање ученика са циљевима,зада- цима и програмским садржајем геогра- фије за шест разред	Разговор о предходно стеченом знању
8	Планета Земља -воде на Земљи -биљни и животињски свет на Земљи	Кроз ову тематску целину потребно је истаћи облике појављивања,основне одлике и распрострањеност вода на Зе- мљи,њихов значај,одлике биљног и жи- вотињског света и њихов значај за човека	Слушање,дијалог,рад на географској ка- рти Света,посматрање слика,описивање, бележење
5	Становништво и насеља на Земљи -екумена -структура светског становништва -миграције светског становништва -насења:врсте и типови	Обрадом ове теме указује се на најва- жније демографске и демогеографске проблеме човечанства.Тежиште треба да буде на основним одликама становни штва,врстама и типовима насеља.Препо- ручује се да се статистички подаци при- казују само илустративно(табеле,старо- сне пирамиде)или компаративно,а да се не инсистира на њиховом запамћивању	Слушање дијалог,бележење,рад на ге- ографској карти,коришћење података,та- бела и графикона
3	Географска среди- на и људске дела- тности -природна и геогра- фска средина -привреда	Ученицима је потребно указати на разли- читост природне и географске средине на основу које се издвајају географске регије и на сложеност и оделу људских делатности	Слушање,описивање,коришћење пода- така и табела
52	Регионална геогра- фија Европе -опште географске одлике Европе -државе на Балка- нском полуострву -државе на Апени- нском полуострву	Приликом обраде регија потребно је да се истакну њихове битне физичко- географске одлике и њихов утицај на производњу и размештај становништва Код обраде појединих држава треба ко- ристити предходно стечено знање о ко- нтиненту у целини и о појединим реги- јама,а истаћи само битне одлике приро-	У континуираном раду са географском картом ученицима се пружа могућност да савладају вештину практичног кори- шћења и познавања географске карте. Коришћење географских карата разли- читог размера и садржине при упозна- вању регија и држава Европе,геопросто- ра и локалне средине је неопходно и

52	<p>-државе на Пирине- јском полуострву -географски преглед осталих држава Ју- жне Европе -Средња Европа -државе Средње Европе -Западна Европа -државе Западне Европе -Северна Европа -државе Северне Европе -Источна Европа -државе Источне Европе</p>	<p>де и становништва. Такође треба указати на постојеће разлике у степену развије- ности привреде држава Европе При излагању садржаја о државама тре- ба указати на неопходност сарадње зе- маља и на интеграцијске процесе у ре- гиону, Европу и свету</p>	<p>обавезно на свим часовима -слушање, дијалог, описивање, коришће- ње података</p>
----	--	---	---

ФИЗИКА

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА – 2 часа недељно
УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ –72 часова

Трајање	наставна тема и садржај	нацин и поступак	врсте активности	циљеви и задаци наставе физике
2 часа	- Увод (2+0) физика као природна наука(методе којима се служи: посматрање, мерње, оглед) -огледи који илуструју различите физицке појаве	-вратити експеримент у наставу физике (користити једноставне огледе које могу да изводе и сами ученици на часу или да их понове код куце) циме се развија радозналост и интерес за физику као и истраживачки приступ природним наукама -ради боље корелације редоследа излагања садрзаја физике са математиком и предметима осталих природних наука постовати редослед излагања тематских целина и тема унутар њих онако како су у програму и дате -водити рацуна о смањењу оптерецености ученика (не уводити теме које су избациене због непримерености психофизицким могуцностима ученика) - Ученицима овог	-усмено излагање -разговор - мултимедијалне презентације -демонстрациони огледи -корисцење удзбеника	Опти циљ наставе фризике јесте да ученици упознају природне појаве и основне природне законе, да стекну основну науцну писменост, да се оспособе за уоцавање и распознавање физицких појава у свакодневном зивоту и за активно стицање знања о физицким појавама кроз истраживање, оформе основу науцног метода и да се усмере према примени физицких закона у свакоднев-ном зивоту и раду Остали циљеви и задаци наставе физике су:
16 часова	- Кретање (7+7+2) -кретање; релативност кретања -појмови и велицине којима се описује кретање (путања, пут, време, брзина, правац и смер кретања) -подела кретања према облику путање -брзина тела -зависност предјеног пута од времена код равномерног праволинијског кретања -променљиво праволинијско кретање -средња брзина -лабораторијске везбе (одредјивање средње брзине променљивог кретања тела; одредјивање сталне брзине равномерног кретања помоцу стаклене цеви са мехуром)	циме се развија радозналост и интерес за физику као и истраживачки приступ природним наукама -ради боље корелације редоследа излагања садрзаја физике са математиком и предметима осталих природних наука постовати редослед излагања тематских целина и тема унутар њих онако како су у програму и дате -водити рацуна о смањењу оптерецености ученика (не уводити теме које су избациене због непримерености психофизицким могуцностима ученика) - Ученицима овог	-усмено излагање -разговор - мултимедијалне презентације -демонстрациони огледи -корисцење удзбеника -израда рацунских задатака (корисцење збирке задатака) -мерења у оквиру реализације лаб. везби -израда тематских паноа -домаци задаци -читање популарне литературе -семинарски радови	-развијање функционалне писмености -упознавање основних нацина мисљења и расудјивања у физици -разумевање појава, процеса и односа у природи на основу физицких закона -развијање способности за активно стицање знања о физицким појавама кроз исрзивање -развијање радозналости, способности рационалног расудјивања, самосталности у мисљењу и вестине јасног и прецизног изражавања. -развијање логицког и апстрактног мисљења -схватање смисла и метода остваривања експеримената и знацаја мерења -ресавање једноставних проблема и задатака у оквиру наставних садрзаја
17 часова	- Сила (6+7+4) -узајамно деловање два тела у непосредном додиру и последице таквог деловања: покретање, заустављање и промена брзине тела (истезање, сабијање, савијање), трење при кретању тела по хоризонталној подлози и отпор	циме се развија радозналост и интерес за физику као и истраживачки приступ природним наукама -ради боље корелације редоследа излагања садрзаја физике са математиком и предметима осталих природних наука постовати редослед излагања тематских целина и тема унутар њих онако како су у програму и дате -водити рацуна о смањењу оптерецености ученика (не уводити теме које су избациене због непримерености психофизицким могуцностима ученика) - Ученицима овог	-усмено излагање -разговор - мултимедијалне презентације -демонстрациони огледи -корисцење удзбеника -израда рацунских	-развијање функционалне писмености -упознавање основних нацина мисљења и расудјивања у физици -разумевање појава, процеса и односа у природи на основу физицких закона -развијање способности за активно стицање знања о физицким појавама кроз исрзивање -развијање радозналости, способности рационалног расудјивања, самосталности у мисљењу и вестине јасног и прецизног изражавања. -развијање логицког и апстрактног мисљења -схватање смисла и метода остваривања експеримената и знацаја мерења -ресавање једноставних проблема и задатака у оквиру наставних садрзаја

	<p>при кретању тела кроз воду и ваздух -узајамно деловање два тела која нису у непосредном додиру (гравитационо,електрично,магнетно) -сила као мера узајамног деловања два тела,правац и смер деловања -процена интезитета силе демонстрационим динамометром -сила Земљине тезе (тезина тела) -лабораторијске везбе (мерење еластичне силе при истезању и сабијању опруге;калибрисање еластичне опруге и мерење тезине тела динамометром;мерење силе трења при клизању или котрљању тела по равној подлози)</p>	<p>узраста најприступачнији је индуктивни метод логичког закључивања па се при проуцавању макрофизичких појава претезно он и користи - При реализацији програма обавезно постовати поступност,индуктивн и приступ и повезаност наставних садржаја (нагласити цињеницу да су у физици све области међјусобно повезане) -при обради скоро сваке нове теме део времена посветити обнављању градива. -нагласити обједињеност излагања,демонстраци оних огледа,рацунских задатака и мерења при лаб. везбама у јединственом циљу откривања и формулисања закона и њихове примене -обезбедити активно учесце ученика у свим облицима наставног процеса -испостовати све етапе у излагању садржаја теме (оглед,учеников опис појаве,дефинисање</p>	<p>задатака (корисцење збирке задатака) -мерења у оквиру реализације лаб. везби -израда тематских паноа -домаци задаци -читање популарне литературе -семинарски радови</p>	<p>-развијање способности за примену знања физике -схватање повезаности физичких појава и екологије и развијање свести о потреби заштите , обнове и унапредјивање животне средине -развијање радних навика и склоности ка изучавању наука о природи -развијање свести о сопственим знањима, способностима и даљој професионалној оријентацији</p> <p>Оперативни задаци Уценик треба да: кроз већи број занимљивих и атрактивних демонстрационих огледа ,који манифестују појаве из различитих области физике,схвати како физика истражује природу и да је материјални свет погодан за истраживање и постављање бројних питања - уме да рукује мерилима и инструментима за мерење одговарајућих физичких величина:метарска трака, лењир са милиметарском поделом, хронометар, мензура, вага, динамометар - само упозна појам греске и знацај релативне греске, а да зна ста је апсолутна греска и како настаје греска при очитавању скала мерних инструмената - користи јединице СИ система за одговарајуће физичке величине: м, кг, Н, м/с, Па... - усвоји основне представе о механичком кретању и зна величине које карактерису равномерно праволинијско кретање и средњу брзину као карактеристику променљивог праволинијског кретања</p>
10	<p>-основне и изведене физичке величине и њихове јединице -међународни систем мера -мерење дужине,запремине и времена -појам средње вредности мерене величине и греске при мерењу -мерни инструменти -лабораторијске везбе (мерење димензија малих тела лењиром са милиметарском поделом;мерење запремине цврстих тела неправилног облика помоћу мензуре)</p>	<p>-при обради скоро сваке нове теме део времена посветити обнављању градива. -нагласити обједињеност излагања,демонстраци оних огледа,рацунских задатака и мерења при лаб. везбама у јединственом циљу откривања и формулисања закона и њихове примене -обезбедити активно учесце ученика у свим облицима наставног процеса -испостовати све етапе у излагању садржаја теме (оглед,учеников опис појаве,дефинисање</p>	<p>-усмено излагање -разговор - мултимедијалне презентације -демонстрациони огледи -корисцење удзбеника -израда рацунских задатака (корисцење збирке задатака) -мерења у оквиру реализације лаб. везби -израда тематских паноа -домаци задаци -читање популарне литературе -семинарски радови</p>	
15	<p>-инертност тела,Закон инерције (Први Њутнов закон) -маса тела на основу појма о инертности и о узајамном делов. тела -маса и тезина као различити појмови мерење масе тела вагом</p>	<p>узраста најприступачнији је индуктивни метод логичког закључивања па се при проуцавању макрофизичких појава претезно он и користи - При реализацији програма обавезно постовати поступност,индуктивн и приступ и повезаност наставних садржаја (нагласити цињеницу да су у физици све области међјусобно повезане) -при обради скоро сваке нове теме део времена посветити обнављању градива. -нагласити обједињеност излагања,демонстраци оних огледа,рацунских задатака и мерења при лаб. везбама у јединственом циљу откривања и формулисања закона и њихове примене -обезбедити активно учесце ученика у свим облицима наставног процеса -испостовати све етапе у излагању садржаја теме (оглед,учеников опис појаве,дефинисање</p>	<p>задатака (корисцење збирке задатака) -мерења у оквиру реализације лаб. везби -израда тематских паноа -домаци задаци -читање популарне литературе -семинарски радови</p>	

	<p>-густина тела, одредјивање густине цврстих тела</p> <p>-одредјивање густине течности мерењем њене масе и запремине</p> <p>-лабораторијске везбе (одредјивање густине цврстих тела правилног и неправилног облика; одредјивање густине течности мерењем њене масе и запремине)</p>	<p>појмова и формулисање закона)</p> <p>после чега се прелази на презентовање закона у математицкој форми (ако је то могуће на датом нивоу)</p> <p>-ресавање рацунских задатака реализовати кроз три етапе: физицка анализа, математицко израчунавање и дискусија резултата</p> <p>-домаци задаци треба да се односе на обрађено градиво (1-2) и на повезивање овог градива са претходним (1) уз дискусију ресења на следећем часу</p>	<p>-корисцење удзбеника</p> <p>-израда рацунских задатака (корисцење збирке задатака)</p> <p>-мерања у оквиру реализације лаб. везби</p> <p>-израда тематских панона</p> <p>-домаци задаци</p> <p>-читање популарне литературе</p> <p>-семинарски радови</p>	<p>- на основу појава узајамног деловања тела схвати силу као меру узајамног деловања тела која се одредјује интензитетом, правцем и смером</p> <p>- усвоји појам масе и тезине и прави разлику између њих</p> <p>- уме да одреди густину цврстих тела и густину течности мерењем њене масе и запремине</p> <p>- и усвоји појам притиска, схвати преносење спољног притиска кроз течности и гасове и разуме Паскалов закон</p>
<p>12 часова</p>	<p>-притисак цврстих тела</p> <p>-притисак у мирној течности, хидростатички притисак, спојени судови</p> <p>-атмосферски притисак, Торицелијев оглед</p> <p>зависност атмосферског притиска од надморске висине</p> <p>-барометри</p> <p>-преносење спољнег притиска кроз течности и гасове у затвореним судовима, Паскалов закон и његова примена</p> <p>-лабораторијска везба (прављење модела барометра)</p>		<p>-усмено излагање</p> <p>-разговор</p> <p>- мултимедијалне презентације</p> <p>-демонстрациони огледи</p> <p>-корисцење удзбеника</p> <p>-израда рацунских задатака (корисцење збирке задатака)</p> <p>-мерање атмосферског притиска</p> <p>-израда тематских панона</p> <p>-домаци задаци</p> <p>-читање популарне литературе</p> <p>-семинарски радови</p>	

БИОЛОГИЈА

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА – 2 часа недељно
УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ –72 часова

Наставна тема и садржаји	Трајање (час)	Начин и поступак	Врсте активности
<p style="text-align: center;">УВОД Разноврсност живог света, Основне разлике између биљака, гљива и животиња</p>	3	<p>Уочавање потребе за класификовањем живог света због његове велике разноврсности, сличности и разлике у грађи и начину живота биљака, гљива и животиња и основне појмове о природном систему животиња Повезати са претходно стеченим знањем и увести у изучавање нове биолошке дисциплине</p>	<p>Разговор Демонстративне и илустративне методе</p>
<p style="text-align: center;">ПРАЖИВОТИЊЕ Амебе, Бичари, Трепљари, Паразитске праживотиње</p>	9	<p>Уз помоћ природног материјала, визуелног ефекта презентације и савремених информационих достигнућа олакшати ученицима упознавање основног животног простора, начина живота, грађе, разноврсности и значаја праживотиња</p>	<p>Коришћење мултимедијалних презентација Микроскопирање и израда привремених микроскопских препарата Интернет Сарадња са здравственим установама</p>
<p style="text-align: center;">ЦАРСТВО ЖИВОТИЊА Настанак и разноврсност животиња, Сунђери, Дупљари, Пљоснати црви, Ваљкасти црви, Чланковити црви, Мекушци, Зглавкари, Бодљокошци, Хордати, Кичмењаци</p>	48	<p>Уз помоћ природног материјала, визуелног ефекта презентације и савремених информационих достигнућа олакшати ученицима упознавање основног животног простора, начина живота, спољашње грађе и основа унутрашње грађе, разноврсности и значаја сунђера, дупљара, црва, мекушаца, зглавкара, бодљокожаца, хордата и кичмењака Упознавање са болестима које изазивају или преносе животиње, начинима преношења и превенције</p>	<p>Изласци у природу Упознавање локалне фауне Прављење акваријума, кућица за птице, псе и мачке Посматрање активности животиња и брига о њима током целе године Практичан рад (дисекција, израда инсектаријума, прикупљање љуштура мекушаца) Сарадња са здравственим и ветеринарским институцијама Посета резервату природе Засавица За реализацију наставне теме неопходно је успоставити корелацију са наставним предметом географија</p>

<p>УГРОЖЕНОСТ И ЗАШТИТА ЖИВОТИЊА Разноврсност царства животиња и биодиверзитет, Фактори угрожавања и значај заштите животиња, Суживот људи и животиња, Одговоран однос према животињама</p>	<p>6</p>	<p>Кроз примере из окружења и у потребе информационо-комуникационе технологије развијати одговоран однос према животињама</p>	<p>Изласци у природу Упознавање локалне фауне Прављење акваријума, кућица за птице, псе и мачке Брига о животињама током целе године</p>
<p>УВОД У ЕВОЛУЦИЈУ ЖИВОГ СВЕТА Живот на земљи, Докази еволуције, Геолошка доба, Календар живота, Борба за опстанак – Чарлс Дарвин</p>	<p>6</p>	<p>На интересантан начин упознати ученике са основним научним чињеницама о току и развоју живота на земљи и етапама Земљине историје, и еволуцијом живог света и њеним значајем у формирању савременог биолошког мишљења</p>	<p>Коришћење мултимедијалних презентација Интернет За реализацију наставне теме неопходно је успоставити корелацију са наставним предметом географија</p>

МАТЕМАТИКА

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА – 4 часа недељно
УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ – 144 часова

Наставна тема и садржај	Трајање (час)	Циљеви и задаци	Начин и поступак	Врсте активности
<p>Цели бројеви</p> <ul style="list-style-type: none"> - Негативан број - Супротан број - Основне рацунске операције 	24	<ul style="list-style-type: none"> - Стицање основне математицке културе - Стицање знања за разумевање квантитативних односа у природи и друству 	<ul style="list-style-type: none"> - Просиривање скупа природних бројева (скупа \mathbb{N}) - Додавање скупа негативних бројева - Објасњења операција у скупу \mathbb{Z} и њихових законитости 	<ul style="list-style-type: none"> - Слушање и разумевање предавања наставника - Израда задатака у којима се увезбавају рацунске операције
<p>Рационални бројеви</p> <ul style="list-style-type: none"> - Скуп рационалних бројева \mathbb{Q} - Рацунске операције - Бројевни изрази - Једначине и неједначине - Процент 	45	<ul style="list-style-type: none"> - Побудјивање математицке радозналости - Савладјивање основних рацунских операција са рационалним бројевима - Ресавање једначина и неједначина 	<ul style="list-style-type: none"> - Просиривање скупа целих бројева - Ресавање једначина и неједначина без рацунских границења - Ресавање текстуалних проблема - Једноставнија примена процента 	<ul style="list-style-type: none"> - Самостално ресавање рацунских и проблемских задатака - Усвајање неких нових алгебарских појмова
<p>Троугао</p> <ul style="list-style-type: none"> - Углови и странице троугла - Конструкције углова - Подударност троуглова - Описана, уписана кружница - Знацајне тачке троугла 	30	<ul style="list-style-type: none"> - Упознавање најважнијих геометријских објеката - Оспособљавање ученика за цртање и геометријске конструкције - Схватање релације подударности троуглова 	<ul style="list-style-type: none"> - Дефинисање и класификације троуглова - Осмисљавање релације подударности - Изводјење једноставнијих теорема 	<ul style="list-style-type: none"> - Цртање троуглова - Конструисање углова и троуглова - Доказивање подударности троуглова

Наставна тема и садржај	Трајање (час)	Циљеви и задаци	Начин и поступак	Врсте активности
<p>Цетвороугао - Врсте цетвороуглова - Углови цетвороугла - Паралелограм - Трапез - Основне конструкције трапеза и паралелограма</p>	20	<ul style="list-style-type: none"> - Упознавање узајамних односа геометријских тела - Оспособљавање ученика за прецизност у мерењу, цртању и конструисању геометријских фигура 	<ul style="list-style-type: none"> - Дефинисање и подела цетвороуглова - Изводјење конструкције цетвороугла - Доказивање појединих тврдјења 	<ul style="list-style-type: none"> - Цртање цетвороуглова - Конструкције цетвороуглова - Усвајање појмова врста цетвороуглова
<p>Поврсина цетвороугла и троугла - Појам поврсине фигуре - Поврсина паралелограма, троугла и трапеза - Једнакост поврсина</p>	17	<ul style="list-style-type: none"> - Схватање појма поврсине - Уцење и разумевање формула за поврсину - Практична примена формула за поврсину 	<ul style="list-style-type: none"> - Уводјење поврсине као јасног појма - Изводјење и памцење формула - Кроз лаксе и слозеније примере и задатке увезбавати израчунавање поврсине 	<ul style="list-style-type: none"> - Слусање и разумевање самог градива - Цртање фигура - Израчунавање поврсина кроз задатке

ТЕХНИЧКО И ИНФОРМАТИЧКО ОБРАЗОВАЊЕ

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА: 2 часа недељно
УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ: 72 часа

А: ОБЛИЦИ, МЕТОДЕ И НАСТАВНА СРЕДСТВА

Карактеристични облици рада	Фронтални, групни и индивидуални
Карактеристични облици рада	Вербална, вербално-демонстрациона, графички радови, практичан рад, истраживачки рад ученика, комбиновани рад (истоврамено коришћење различитих метода)
Наставна средства	Оригинални модели, збирке узорака материјала, комплети материјала за радне вежбе, одговарајући алати за ручну обраду материјала, рачунари и рачунарска опрема

Б: ВРСТЕ АКТИВНОСТИ КОЈЕ ДОМИНИРАЈУ У РАДУ

Наставника (организатор и реализаторнаставе, партнер у комуникацији, мотивише ученика, праћење практичног рада, праћење постигнућа ученика...)	❖ организатор и реализатор наставе, партнер у комуникацији, мотивише ученика, праћење практичног рада, праћење постигнућа ученика.
Ученика (разговор, слушање, описивање,експериментисање, посматрање, уочавање, израда практичног рада, стварање ...)	❖ разговор, слушање, описивање,експериментисање, посматрање, уочавање, израда техничких цртежа и практичних радова, стварање ...

Наставна тема	Циљеви и задаци	Садржај и трајање	Начин остваривања теме
<p style="text-align: center;">1. Увод у архитектуру и грађевинарство</p>	<p>Ученици треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Упознају врсте грађевинских објеката и њихове намене; • Упознају технике грађења; 	<p>Историја архитектуре (стилови градње: грчки, римски, етрурски, ренесансни ...). Врсте грађевинских објеката (високоградња, нискоградња, хидроградња). Конструктивни елементи грађевинског објекта (темељ, зид, стуб, међуспратна конструкција, кров, степенице). Системи градње у грађевинарству.</p> <p>Наставна тема се обрађује са четири часова (називи наставних јединица налазе се у посебној табели).</p>	<p>На интересантан начин, уз помоћ медија, приказати развој грађевинарства и архитектуре од праисторије до данас (само на информативном нивоу). Сlikом приказати реепрезентативне објекте из сваког периода градње. На изабраним примерима из историје грађевинарства ученици могу да схвате величину људског ума који практично нема граница. У делу који се односи на поделу грађевинарства појмове високоградње, нискоградње И хидроградње објаснити помоћу карактеристичних грађевинских објеката који су њихови репрезенти. На пример за високоградњу сликом ученицима показати једну стамбену зграду, друштвену (биоскоп, позориште, школу...) и привредну (предузеће, индустријску халу). За представнике нискоградње сликом показати мост, пут, железницу и аеродромску писту; а бране луке И канале за наводњавање као угледне примере објеката у хидроградњи. На једноставном примеру куће (путем слајдова, макете Или оутем рачунара у 3Д приказу) показати основне конструктивне елементе из којих се састоји грађевински објекат. Поред тога, указати и на остале елементе које чине целину грађевинског објекта (прозори, врата, димњачки канали ...). За реализацију ове тематске целине успоставити корелацију са наставним пшредметима историја и ликовна култура.</p>

Наставна тема	Циљеви и задаци	Садржај и трајање	Начин остваривања теме
2. Техничко цртање у грађевинарству	<p>Ученици треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Упознају карактеристике грађевинског техничког цртања и основне грађевинске симболе; • Науче да читају и користе једноставније грађевинске цртеже – документацију за изградњу, адаптацију И уређење стана, одговарајуће перспекте; 	<p>Графичко Поступци и фазе у реализацији грађевинских објеката, техничка документација (појам, врсте и примена пројеката). Технички цртеж као основ за израду пројеката – размера, котирање, симболи ознаке у грађевинарству. представљање предмета- објеката прибором. Наставна тема се обрађује са осам часова (називи наставних јединица налазе се у посебној табели).</p>	<p>У обради ове наставне теме, у уводном делу ученицима јасно дефинисати основне фазе у реализацији једног грађевинског објекта. Те фазе су: фаза препознавања потребе за градњом у којој значајну улогу има инвеститор, фаза пројектовања грађевинског објекта у којој се трага за функционалним, конструктивним и естетским решењима објекта и фаза извођења објекта у којој се јасно препознају основни (зидарски, тесарски, бетонски...), завршни (молерски, керамичарски...) и инсталатерски радови (водовод, канализација...). Посебну пањњу треба обратити на специфичности техничког цртежа у грађевинарству (врсте цртежа, размере које се примењују, котне стрелице И косе црте, котни бројеви, висинске коте, симболи: приказ врата, прозора, конструктивних елемената у основи И приказ елемената намештаја у основи И у пресеку). Као вежбу за примену знања из овог дела ученици могу да нацртају хоризонталан пресек – основу И вертикалан пресек једне просторије (изабрана просторија може бити радна соба ученика, учионица у оквиру школе тако да сва мерења могу да се изврше на лицу места И пренесу на цртеж) У размери 1:100 .</p> <p>Код ученика треба инсистирати да: правилно исписују текст, користе разне врсте и дебљине линија, буду стрпљиви и прецизни у мерењу приликом цртања.</p>

Наставна тема	Циљеви и задаци	Садржај и трајање	Начин остваривања теме
3. Информатичке технологије	<p>Ученици треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Науче да користе готове једноставне софтверске алате за цртање; • Науче како се користи ЦД-ром, флеш меморија и штампач; 	<p>Програм за једноставно цртање. Рад са ЦД-ом и флеш меморијом. Снимање цртежа . Рад са штампачем . Коришћенеј Интернета.</p> <p>Наставна тема се обрађује са шеснаест часова (називи наставних јединица налазе се у посебној табели)</p>	<p>Циљ увођења информатичке технологије у шести разред је да се оствари континуитет примене рачунара у настави техничког образовања. Ова наставна тема се реализује после наставне теме техничко цртање у грађевинарству. Разлог томе је што постоје једноставни софтвери који се могу користити за цртање и пројектовање без програмирања (Гоогле СкетцхУп, Енвизионеер Ехпрес 3.0, Мицрософт Оффице Висио 2003.). На тај начин ће ученици упознати примену рачунара на конкретним садфржајима и рад са ЦД-ромом, флеш меморијом И штампачем.</p> <p>Примену рачунара прилагодити конфигурацији рачунара којом школа располаже. .</p>
4. Грађевински материјали	<p>Ученици треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Упознају основне врсте, карактеристике И примену грађевинских материјала; 	<p>Подела и врсте грађевинских материјала. Природни грађевински материјали- својства и примена. Вештачки грађевински материјали - својства и примена</p> <p>Наставна тема се обрађује са четири часа (називи наставних јединица налазе се у посебној табели)</p>	<p>На нивоу обавештености проширити знања о материјалима који се користе у грађевинарству. Не улазити у детаље о производњи и преради материјала. Препоручљиво је ученицима показати угледне примере грађевинских материјала који се обрађују (песак, цемент ...) или њихове моделе (опека, арматура...). Излагање поткрепити проспектима, каталозима и претраживањима на Интернету. У реализацији ове тематске целине успоставити корелацију са историјом, нарочито и у делу који се односи на развој грађевинских материјала.</p>

Наставна тема	Циљеви и задаци	Садржај и трајање	Начин остваривања теме
<p style="text-align: center;">5. Енергетика</p>	<p>Ученици треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Стичу навике за рационално коришћење материјала и енергије; • Препознају природне ресурсе и њихову ограниченост у коришћењу; • Се навикну на штедњу енергије; • Прилагоде динамичке конструкције (моделе) енергетском извору; • Знају мере заштите и потребу за обнову и унапређење животног окружења; 	<p>Енергетика у грађевинарству. Мере за рационално коришћење топлотне енергије у грађевинарству: топлотна изолација зграде, коришћење сунчеве енергије.</p> <p>Наставна тема се обрађује са четири часа (називи наставних јединица налазе се у посебној табели)</p>	<p>Указати на значај врсте изабраног материјала за градњу грађевинских објеката, на могућност штедње енергије и коришћење неконвенционалних извора енергије, како при пројектовању нових објеката, тако и могућности доградње термо-изолације на постојећим објектима.</p> <p>Ученици треба да на хоризонталним и вертикалним цртежима просторија доцртају термо-изолациони слој и посебно га шафирају.</p>

Наставна тема	Циљеви и задаци	Садржај и трајање	Начин остваривања теме
6. Култура становања	<p>Ученици треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • стичу и развијају културу становања у савременим условима; • упознају функционисање кућне инсталације (водоводне, топлотне, канализационе); 	<p>Етика становања (понашање станара у стану, стамбеној згради, на улици и на другим јавним местима): Израда плана стана. Предлог за његово уређење. Уређење екстеријера и ентеријера.</p> <p>Наставна тема се обрађује са четири часа (називи наставних јединица налазе се у посебној табели)</p>	<p>Увести ученике у ову наставну јединицу путем посматрања и анализе својих станова. Ученици треба да закључе из којих се делова стан састоји, које су њихове функције, који је најповољнији распоред просторија са аспекта функционалности и могућности уштеде и коришћења алтернативних извора енергије. Користећи план стана ученици треба да науче како се одређује функција сваке просторије и како се врши избор намештаја имајући у виду функционалност и економичност простора. На основу посматрања планова, макета, слика насеља градских и сеоских, треба објаснити значај околине стана са хигијенског и естетског становишта.</p>
7. Саобраћајни системи	<p>Ученици треба да стекну представу о функционисању и организацији саобраћаја у саобраћајним објектима.</p>	<p>Грађевински објекти у саобраћају: ауто-путеви, железничке станице, луке, аеродроме.</p> <p>Наставна тема се обрађује са два часа (називи наставних јединица налазе се у посебној табели)</p>	<p>У односу на претходну годину, градиво проширити са аспекта саобраћајних објеката, њихове намене, функционисања и организације саобраћаја. За ове наставне садржаје користити актуелне медије.</p>

Наставна тема	Циљеви и задаци	Садржај и трајање	Начин остваривања теме
8. Техничка средства у грађевинарству	<p>Ученици треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Стекну знања о примени и битним карактеристикама грађевинских машина; • Упознају улогу грађевинских машина као замене за рад људи ичиме се повећава економичност у производњи; • Знају мере заштите и потребу за обнову и унапређење животног окружења; 	<p>Алати и машине у грађевинарству. Мере заштите при извођењу објеката.</p> <p>Наставна тема се обрађује са четири часа (називи наставних јединица налазе се у посебној табели)</p>	<p>Алате и машине у грађевинарству обрадити тако да се у првом кораку направи груба подела механизације И за сваку од њих наброје карактеристични представници. Излагања поткрепити сликом и по могућности моделима. У делу који се односи на заштиту на раду код ученика развијати свест о потреби очувања личног здравља, али и очувања животне средине. Инсистирати на познавању заштитне опреме, обезбеђивању градилишта, као и околине. Ову наставну тему реализовати у континуитету са наставном темом конструкторско моделовање. Тако да ће ученици моћи да стечена знања о машинама у грађевинарству примењују у раду са конструкторским елементима. На сличан начин реализовати и наставну тему Техничка средства у пољопривреди.</p>

Наставна тема	Циљеви и задаци	Садржај и трајање	Начин остваривања теме
9. Техничка средства у пољопривреди	<p>Ученици треба да упознају:</p> <ul style="list-style-type: none"> • основне процесе у пољопривредној производњи; • техничка средства у пољопривреди; 	<p>Организација рада и примена савремених средстава у пољопривредној производњи. Техничка средства у пољопривреди. Мађине и уређаји у пољопривредној производњи. Моделовање машина и уређаја у пољопривредној производњи. Наставна тема се обрађује са четири часа (називи наставних јединица налазе се у посебној табели)</p>	<p>Техничка средства у пољопривреди обрадити тако да се најпре кроз разговор обради алгоритам операција од сетве до жетве, затим употреба агротехничких средстава и којим машинама, на крају врсте и намене одређених машина и уређаја у пољопривредној производњи. Излагања поткрепити сликом и по могућности моделима. У делу који се односи на заштиту на раду код ученика развијати свест о потреби очувања личног здравља, али и очувања животне средине. Техничка средства у пољопривреди, организација рада и примена савремених средстава у пољопривредној производњи, машине и уређаји у пољопривредној производњи. Моделоване машине и уређаји у пољопривредној производњи.</p> <p>У делу који се односи на заштиту на раду код ученика развијати свест о потреби очувања личног здравља, али и очувања животне средине.</p>

Наставна тема	Циљеви и задаци	Садржај и трајање	Начин остваривања теме
10. Конструкторско моделовање - модули	<p>Ученици треба да науче да примењују једноставније техничке цртеже у пројектовању модела или макета према сопственом избору: грађевинских или саобраћајних објеката; грађевинских или пољопривредних машина и уређаја; детаља из уређивања стана и др.</p>	<p>Самосталан рад на сопственом пројекту: Израда техничке документације, избор материјала, обрада материјала, састављање делова, облагање површина и површинска заштита. Израда модела разних машина и уређаја у грађевинарству из конструкторских комплета. Израда макете стана на основу плана и предлог за његово уређење. Моделовање машина и уређаја у пољопривредној производњи. Поправке на кућним инсталацијама и санитарним уређајима. Могућност рада на рачунару.</p> <p>Наставна тема се обрађује са двадесетдва часа (називи наставних јединица налазе се у посебној табели</p>	<p>Реализација модула омогућава диференцијацију у настави с обзиром да се ученици могу опредељивати за подручје за које имају виђе афинитета: моделовање грађевинских објеката високоградње, нискоградње, израда модела разних машина и уређаја у грађевинарству из конструкторских комплета, уређење стана, поправке на кућним инсталацијама и санитарним уређајима, рад на рачунару. Обавеза свих, без обзира на избор активности је да израде свој »пројекат« по коме изводе моделовање: израда техничке документације, избор материјала, обрада материјала, састављање делова, облагање површина и површинска заштита.</p>
Укупно часова		72	

ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА: 2 часа недељно
УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ: 72 часа

САДРЖАЈИ	ТРАЈАЊЕ	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ	НАЧИН И ПОСТУПАК	ВРСТЕ АКТИВНОСТИ
<p>И.РАЗВИЈАЊЕ ФИЗИЦКИХ СПОСОБНОСТИ</p> <p>-брзине,снаге,издржљивости и гипкости</p> <p>-уцврсцивању правилног дрзања тела</p>	<p>На свим часовима као и на другим организационим облицима рада</p>	<p>Ученике упознати са основним карактеристикама најважнијих физицких способности, њиховим законитостима као и практичним везбама за њихово развијање</p>	<p>У циљу развијања физицких способности спроводи се низ поступака(метода) и облика рада путем којих се постизу оптималне вредности ових способности,као основ за успешно стицање моторицких знања,умења,навика и формирања правилног дрзања тела</p>	<p>Путем везби обликовања, фронтално, најјесце у припремном делу часа.</p>
<p>ИИ.УСВАЈАЊЕ МОТОРИЦКИХ ЗНАЊА , УМЕЊА И НАВИКА</p> <p>-атлетика</p> <p>-везбе на справама и тлу</p> <p>-косарка</p> <p>-ритмицка гимнастика,плес и народне игре</p>	<p>Један циклус за атлетику ,један за везбе на справама и тлу и један за косарку. Наставно градиво се остварује у два периода:јесењи и пролецни.</p>	<p>Стицањем мноства разноврсних знања и умења , ученици се оспособљавају за задовољавање индивидуалних потреба и склоности, у крајњем, за корисцењем физицког везбања у свакодневном зивоту</p>	<p>Прецизирани су оперативни задаци с обзиром на пол ученика постујуци и индивидуалне разлике ученика</p>	<p>Кросеви:јесењи и пролецни Такмицења Слободне активности-секциј</p>
<p>ИИИ.ТЕОРИЈСКО ОБРАЗОВАЊЕ</p>	<p>На свим редовним часовима и ванчасовним и ваншколским активностима уз практичан рад (не предвидјају се посебни часови)</p>	<p>Стицање одредјених знања путем којих це ученици упознати суштину везбања и законитости развоја младог организма, као и стицање хигијенских навика</p>	<p>Хигијена рада и одмора Дрзање тела и могућности застите од деформисања</p>	<p>Током свих врста активности теоријско образовање укључити. Треба да буде ускладјено са ативностима , односно конкретним задацим</p>

ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

Недељни број часова: 1

Укупан број часова: 36

Садржаји и трајање	Циљеви и задаци	Начин и поступак	Врсте активности
УПОЗНАВАЊЕ ОСНОВНИХ ЕЛЕМЕНАТА ПРОГРАМА 6 часова	<ul style="list-style-type: none">- представљање циљева, задатака и садржаја програма и упознавање ученика са начином рада.- карактеристике и правила тимског рада.-упознавање ученика са изработом разредне студије	<ul style="list-style-type: none">-Представљање циљева, задатака и садржаја програма и упознавање ученика са начином рада.-Упознавање са најзначајнијим појмовима из програма.-Проучавање уводног текста, размена мишљења, уочавање проблема у заједници, предлози могућих решења одређених проблема.-Упознавање ученика са карактеристикама и правилима тимског рада.-Упознавање са корацима кроз које се реализује програм.-Упознавање ученика са изработом разредне студије, начином прикупљања материјала и прилога.	<ul style="list-style-type: none">-Усмено излагање-Разговор-Објашњење-Тумачење-Уочавање-Корелација са предметима: српски језик, ликовна култура...
УОЧАВАЊЕ ПРОБЛЕМА ЗАЈЕДНИЦИ 4 часа	<ul style="list-style-type: none">-подстицање и оспособљавање за активно учешће у животу локалне заједнице; разумевање функционисања нивоа и органа власти;-упознавање мера власти;-упознавање права и одговорности грађана на нивоу заједнице;	<ul style="list-style-type: none">-Ученици кроз дискусију идентификују честе проблеме заједнице.-Подела ученика у групе за прикупљање података о појединим проблемима и упућивање у начин коришћења "Упитника за прикупљање података".-Прикупљање података:-разговор са родитељима, наставницима и другим члановима заједнице,-коришћење штампаних извора и информација из медија.-Извештавање и дискусија о прикупљеним подацима сваке групе.	<ul style="list-style-type: none">-Усмено излагање-Разговор-Објашњење-Тумачење-Уочавање- Дискусија- Интернет-Корелација са предметима: српски језик, ликовна култура...

<p>ИЗБОР ПРОБЛЕМА 1 час</p>	<p>- Примена права и одговорности на нивоу заједнице;</p>	<p>- Процењивање прикупљених података, дискусија о проблемима и избор заједничког проблема.</p>	<p>- Излагање - Дискусије</p>
<p>САКУПЉАЊЕ ПОДАТАКА О ИЗАБРАНОМ ПРОБЛЕМУ 8 часова</p>	<p>-Развијање комуникацијских вештина неопходних за сарадничко понашање, аргументовање ставова и изражавање мишљења; -Обучавање за тимски начин рада;</p>	<p>- Упознавање са изворима података. - Упознавање са техникама и поступцима прикупљања информација -Подела на истраживачке тимове и припрема потребних материјала - Сакупљање података о изабраном проблему - Разговор о прикупљеним подацима.</p>	<p>-посете библиотекама, -телефонирање, заказивање састанака, -писање захтева... - Разговор -Уочавање</p>
<p>ИЗРАДА СТУДИЈЕ 12 часова</p>	<p>-Развијање комуникацијских вештина неопходних за сарадничко понашање, аргументовање ставова и изражавање мишљења; -Развијање способности критичког расуђивања и одговорног одлучивања и делања.</p>	<p>-Подела ученика на четири студијске групе - Разврставање и класификовање сакупљених материјала према захтевима делова студије. - Упознавање ученика са мерилима за израду и процену студије. - Израда студије: ученици раде на два дела студије - показни део (пано) и документациони део. - Припрема зајавну презентацију (симулација презентације).</p>	<p>-Разврставање и класификовање -Израда паноа -Израда документације -Симулација</p>
<p>ЈАВНА ПРЕЗЕНТАЦИЈА СТУДИЈЕ 1 час</p>	<p>-Јавно представљање разредне студије</p>	<p>- Ученици пред жиријем и публиком представљају своје делове разредне студије и одговарају на питања.</p>	<p>-Усмено излагање -Разговор Објашњење -Тумачење</p>
<p>ОСВРТ НА НАУЧЕНО 4 часа</p>	<p>-Процена стечених искуства и вештина</p>	<p>- Разговор о томе шта су ученици и како научили: - Израда писаног осврта на научено као део документације: ученици бележе утиске о личном и заједничком раду и напредовању, презентације, изложба фотографија.</p>	<p>-разговор -презентација - изложба</p>

ВЕРСКА НАСТАВА

ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС (ВЕРОНАУКА)

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА: 1 час недељно
УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ: 36 часова

ЦИЉ И ЗАДАЦИ

Циљ предмета Верска настава - Православни катихизис (веронаука) у ИВ разреду јесте да ученици стекну знања о томе да постојање света има свој циљ. Тај циљ је есхатолошка као литургијска заједница: јединство свих створених бића међу собом и на крају с Богом, преко Богочовека Исуса Христа. Циљ због којег је све створено и зашто је створено на овај начин, откривен нам је као Црква, односно као конкретна литургијска заједница.

Задаци верске наставе су да код ученика:

- развија отвореност и однос према Богу, другачијем и савршеном у односу на нас, као и отвореност и однос према другим личностима, према људима као ближњима, а тиме се буди и развија свест о заједници са Богом и са људима и посредно се сузбија екстрем индивидуализам и егоцентризам;
- развија способност за постављање питања о целини и коначном смислу постојања човека и света, о људској слободи, о животу заједници, о феномену смрти, о односу са природом која нас окружује, као и о сопственој одговорности за друге, за свет као творевину Бога и за себе;
- развија тежњу ка одговорном обликовању заједничког живота са другим људима из сопственог народа и сопствене Цркве или верске заједнице, као и са људима, народима, верским заједницама и културама другачијим од сопствене, ка изналажењу равнотеже између заједнице и властите личности и ка остваривању сусрета са светом, са природом, и пре и после свега, са Богом;
- изгради способност за дубље разумевање и вредновање културе и цивилизације у којој живе, историје човечанства и људскостваралаштва у науци и другим областима;
- изгради свест и уверење да свет и живот имају вечни смисао, као и способност за разумевање и преиспитивање сопственог односа према Богу, људима и природи.

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

ЦИЉ ЗБОГ КОГА ЈЕ БОГ СТВОРИО СВЕТ (ДА СВЕТ ПОСТАНЕ ЦРКВА)

- Црква је конкретна литургијска заједница.

ЛИТУРГИЈА ЈЕ ЗАЈЕДНИЦА МНОГИХ ЉУДИ И ПРИРОДЕ С БОГОМ ОЦЕМ ПРЕКО ЈЕДНОГ ЧОВЕКА - ХРИСТА

- Структура Литургије (епископ, свештеници, ђакони и народ).

ЦРКВА КАО ИКОНА БУДУЋЕГ ЦАРСТВА

- Одбијање првог човека Адама да сједини створену природу с Богом, односно да сарађује на остварењу Божијег плана о свету (човеков и последице тога - првородни грех);
- Црква у хришћанској архитектури (православни храм и литургијска структура).

Н Е М А Ч К И Ј Е З И К

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА: 2 часа недељно
УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ: 72 часа

Наставна тема	Циљеви и задаци	Комуникативне функције	Начин остваривања програма	Технике (активности)
Школа Ја и моји другови Породица и блиско окружење Празници Мој дом Исхрана Одећа Окружење Остало: - годишња доба, месеци, дани у недељи, исказивање времена	Усвајање основних знања из немачког језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима који говоре немачки језик, усвајање норме комуникације у складу са специфичностима немачког језика. Ученик треба да: -разуме изразе које наставник употребљава -разуме кратке дијалоге и монолошка излагања -разуме једноставне песме и усмене кратке поруке и реагује на њих -савлада технике читања у себи и гласног читања - упозна основна правила граfiје и ортографије	1. Представљање себе и других 2. Поздрављање 3. Именовање особа, објеката, делова тела, животиња, боја, бројева 4. Разумевање и давање једноставних упутстава и команди 5. Постављање и одговарање на питања 6. Молбе и изрази захвалности 7. Примање и давање позива за учешће у игри/групној активности 8. Изражавање допадања и недопадања 9. Изражавање физичких сензација и потреба 10. Именовање активности (у вези са темама) 11. Исказивање просторних односа и величина 12. Давање и тражење информација о себи и другима 13. Тражење и давање обавештења 14. Описивање лица и предмета	Немачки језик се употребљава у добро осмишљеним контекстима у пријатној и опуштеној атмосфери. Говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика. Битно је значење језичке поруке која обавезно мора бити схваћена. Скреће се пажња на значај граматичке прецизности исказа. Знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности. Настава се заснива на социјалној интеракцији: -путем групног или индивидуалног решавања проблема, -потрагом за информацијама из различитих извора, -решавањем мање или више	1. Слушање и реаговање на команде наставника или са траке 2. Рад у паровима, малим и великим групама 3. Мануелне активности 4. Вежбе слушања 5. Игре примерене узрасту 6. Певање у групи 7. Класирање и упоређивање 8. Решавање текућих проблема у разреду, договори и мини пројекти 9. Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала 10. Разумевање писаног језика 11. Писмено изражавање

	<p>- разговетно изговара гласове, посебно оне које наш језик не познаје</p> <p>- у десетак реченица представи себе или другог</p> <p>- реагује вербално или невербално на упутства и постављена питања</p> <p>- поставља једноставна питања и одговара на њих</p> <p>- изражава допадање или недопадање</p> <p>-учествује у комуникацији на часу</p>	<p>15. Изрицање забране и реаговање на забрану</p> <p>16. Изражавање припадања и поседовања</p> <p>17. Тражење и давање обавештења о времену и часовнику</p> <p>18. Скретање пажње</p> <p>19. Тражење мишљења и изражавање слагања и неслагања</p> <p>20. Исказивање извињења и оправдања</p>	<p>сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем.</p> <p>Ученик се упућује у законитости усменог и писменог кода и њиховог међусобног односа.</p> <p>Граматички садржаји се уводе без детаљних граматичких објашњења.</p>	
--	--	---	--	--

Граматички садржаји

1. Именице
2. Члан
3. Негација
4. Заменице
5. Придеви
6. Предлози
7. Прилози
8. Глаголи
9. Бројеви
10. Реченица

ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ – ИЗАБРАНИ СПОРТ

САДРЖАЈИ	ТРАЈАЊЕ	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ	НАЧИН И ПОСТУПАК	ВРСТЕ АКТИВНОСТИ
- Развијање моторицких способности ученика(брзине,координације,прецизности изабране спортске гране)	На свим часовима као и на другим организационим облицима рада	Развијати способности полазеци од индивидуалних могућности ученика	У циљу развијања физицких способности спроводи се низ поступака(метода) и облика рада путем којих се постижу оптималне вредности ових способности,као основ за успешно стицање моторицких знања,умења,навика и формирања правилног дрзања тела	Путем везби обликовања, фронтално, најчешће у припремном делу часа.
-Усвајање моторицких знања,умења и навика изабраног спорта	На свим редовним часовима и ванчасовним и ваншколским активностима	- Спортско-техничко образовање ученика (обуцавање и усавршавање) -Индивидуална и колективна тактика изабраног спорта -Правила изабраног спорта	Прецизирани су оперативни задаци с обзиром на пол ученика постујуци и индивидуалне разлике ученика	Органозовање унутар одељењских и међуодељењских такмицења
-Теоријско образовање из области изабраног спорта	На свим редовним часовима и ванчасовним и ваншколским активностима уз практичан рад (не предвидјају се посебни часови)	Упознавање ученика са основним принципима везања	Хигијена рада и одмора Дрзање тела и могућности заштите од деформисања	Током свих врста активности теоријско образовање укључити. Треба да буде усклађено са активностима , односно конкретним задацима.

ЧУВАРИ ПРИРОДЕ

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА: 1 час недељно
УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ: 36 часова

Циљ наставе је развијање функционалне писмености из области заштите животне средине, усвајање и примена концепта одрживог развоја и остваривање образовања о квалитету живота.

Задаци наставе су да ученици:

- развију образовање за заштиту животне средине;
- развију вредности, ставове, вештине и понашање у складу са одрживим развојем;
- развијају здрав однос према себи и другима;
- умеју да на основу стечених знања изаберу квалитетне и здраве стилове живота;
- примењују рационално коришћење природних ресурса;
- препознају изворе загађивања и уочавају последице;
- стичу способност за уочавање, формулисање, анализирање и решавање проблема;
- развијају радозналост, активно учествовање и одговорност;
- поседују развијену свест о личном ангажовању у заштити и очувању животне средине, природе и биодиверзитета.

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

Положај и улога човека у природи

- Основни појмови из области животне средине
- Утицаји човека на животну средину
- Концепт одрживог развоја
- Природна равнотежа
- Спровођење акција у заштити и очувању животне средине(мали пројекти)
- Вођење сопствене економије и економије природе (мали пројекти)
- Квалитетан и здрав начин живота

Природна богатстава (ресурси) и одрживо коришћење

- Природни ресурси (богатства) – дефиниција, подела и значај
- Обновљиви и необновљиви природни ресурси

- Жива бића као природни ресурс
- Одрживо коришћење ресурса

Извори и последице загађивања животне средине

- Појам, извори, и врсте загађивања
- Глобалне промене и глобалне последице
- Глобално загревање и последице
- Озонске рупе и последице
- Смањење загађења од отпада - рециклажа

Биодиверзитет – биолошка разноврсност

- Дефиниција и појам биодиверзитета
- Угрожавање биодиверзитета
- Нестајање врста и заштита

СВАКОДНЕВНИ ЖИВОТ У ПРОШЛОСТИ

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА: 1 час недељно
УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ: 36 часова

Садржаји програма	Трајање	Циљеви и задаци	Начин и поступак	Врсте активности
УВОД -Појам свакодневног живота -Значај проучавања свакодневног живота у прошлости	2 часа	-Разумевање појма свакодневни живот -Разумевање значаја проучавања свакодневног живота у прошлости	-Упознавање са појмом прошлост -Поређење садашњости и прошлости	-Усмено излагање -Разговор -Објашњење -Уочавање
ГРБОВИ И ЗАСТАВЕ НЕКАД И САД -Појам грба и заставе као симбола и хералдике као науке о грбовима -Улога и значај грбова и застава у садашњости -Улога и значај грбова и застава у прошлости -Грбови и заставе у прошлости српског народа	4 часа	-Упознавање са улогом и значајем грбова и застава -Упознавање са улогом и значајем грбова и застава у прошлости српског народа	-Упознавање с грбовима и заставама у прошлости -Упоредивање грбова и застава некад и сад	-Усмено излагање -Разговор -Радионица
СВАКОДНЕВНИ ЖИВОТ У СРЕДЊО-ВЕКОВНОЈ ЕВРОПИ -Начин исхране		-Упознавање са свакодневним животом људи у средњем веку	-Усвајање знања о свакодневном животу људи у средњем веку -Питања као подстицај тражења одговора	-Усмено излагање -Радионица -Коришћење мултимедијалних презентација

<ul style="list-style-type: none"> -Одевање -Породични односи -Становање -Живот у средњовековном граду -Средњовековни замак -Живот у средњовековном селу -Властелин на свом имању -Образовање -Живот у средњовековном манастиру -Војска -Витешка каријера -Витешки турнири и друге такмичарске игре -Друштвени живот -Употребни предмети -Страхови средњовековног становништва -Лечење -Путовање и трговина 	18 часова			
<p>СВАКОДНЕВНИ ЖИВОТ У СРПСКИМ ЗЕМЉАМА СРЕДЊЕГ ВЕКА</p> <ul style="list-style-type: none"> -Начин исхране -Одевање -Становање -Лечење -Животни циклус -Српска 	12 часова	<ul style="list-style-type: none"> -Упознавање са свакодневним Животом српског народа у средњем веку 	<ul style="list-style-type: none"> -Усвајање знања о свакодневном животу народа Старог истока -Подстицање ученика на истраживачки рад -Подстицање креативности 	<ul style="list-style-type: none"> -Усмено излагање -Разговор -Групни рад -Објашњење

средњовековна породица -Образовање -Друштвени живот -Насеља -Живот на селу -Војска -Путовање и трговина				
--	--	--	--	--

ЦРТАЊЕ, СЛИКАЊЕ И ВАЈАЊЕ

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА: 1 час недељно
УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ: 36 часова

ХОР И ОРКЕСТАР

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА : 1 час недељно

УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ : 36 часова

Учешћем у хору млада личност сагледава вредности заједничког рада у подстицању одређеног уметничког задатка. Хор је најмасовнији вид колективног музицирања у основној школи и од његовог рада зависи углед школе. Од учесника хора се захтева јединствени приступ и рад свих ученика.

Хорско певање може бити :

- одељенско хорско певање
- разредно хорско певање
- хорско певање старијих разреда

Певање у хору има образовни и васпитни циљ. Образовни циљ обухвата развијање слуха и ритма, ширење гласовних могућности учвршћивање интонације. Васпитни циљ обухвата развијање осећања припадности колективу, развијање естетских осећања, комуникацију другим члановима хора.

За овај рад веома је битно да се поштују основна начела вођења хора ради успешног израђивања и усавршавања хорског певања.

- прво и основно начело је музикалност и слух
 - други елемент је дисциплина у погледу увежбавања хорских песама и извођења
 - треће начело је способност одабирања композиција према узрасту, музикалним способностима, менталитету и темпераменту деоница.
- При том вашну улогу игра и поднебље у којем се деца развијају.

У репертоар песама увек уносити нове композиције а обнављати и оне које саставу хора највише одговарају. Одабирање песама увек зависи од гласовних могућности и музикалности заинтересованих ученика. Тај посао мора да се обавља сваке године.

Разговор са хором о репертоару за предстојећу школску годину, значи да деца учествују у одабирању са наставником, преслушају песме и дају своје мишљење. Врло је важна и субјективна позиција ученика у раду и развијање демократичности као важног васпитног фактора, уз уважавање њиховог мишљења и критичког става.

У току школске године потребно је са хором извести најмање десет композиција.